

מדת בדת

לע"נ הרה"ג ר' פנחס אלימלך
בן ר' יעקב רונס זצוק"ל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 181 פרשת וארא תשע"ו

גיטין כו-לב

בשטר שלוו ופרעו כי כבר נמחל שיעבודו ומשמע שבלי טעם זה ניתן להשתמש שוב בשטר ולא חששו לשקר.

דף כז משנה מי שהביא גט ונאבד אם מצאו אותו מיד כשר ואם לא פסול ואם מצאו בחפיסה או בדלוסקמא אם מכירו כשר. גמרא יש להקשות ששינוי במסכת ב"מ שאם מצא גיטי נשים ושחרורי עבדים דייתקי מתנות ושוברים לא יחזיר שאומרים שהיו כתובים ונמלך עליהם שלא לתנן ומשמע שאם לא נמלך עליהם יכול לתת גם אחר זמן מרובה ואמר רבה שבשיירות מצויות פסול שמא נפל מאחרים אך באין שיירות מצויות לא חששו שנפל מאחרים, וגם בשיירות מצויות פסול רק כשהוחזקו שני יוסף בן שמעון בעיר אחת שאל"כ יהיה קשה מדברי רבה שהיה מקרה בגט שהיה בב"ד של רב הונא שהיה כתוב בו בשוירי מתא שעל נהר רכיס ואמר רב הונא שחששו למקום נוסף שנקרא רכיס ואמר רב חסדא לרבה שיעיין בדבר שלמחרת רב הונא ישאל אותך על זה ורבה מצא ברייתא שכל מעשה בב"ד יחזיר וב"ד של רב הונא זה כמקום ששיירות מצויות ובכ"ז פשט רבה שיחזיר וא"כ רואים שחששו רק כשידוע על שני יוסף בן שמעון בעיר אחת וכשלא הוחזקו לא חששו, ורבה עשה מעשה כשמועתו בגט שנמצא בבית הפשתן של פומבדיתא יש אומרים שזה היה במקום שריית הפשתן ולמרות שהוחזקו השיירות לא מצויות שם, ויש אומרים שזה היה במקום שמכרו פשתן ואף ששיירות מצויות אלא שלא הוחזקו שני יוסף בן שמעון.

ר' זירא הקשה ממשנתנו שהמביא גט ומצאו לאלתר כשר ואם לא פסול וישנה ברייתא שאם מצא גט אשה בשוק אם הבעל מודה יחזיר לאשה ואם אינו מודה לא יחזיר לא לו ולא לה עמוד ב משמע שכשהבעל מודה יחזיר לאשה אף בזמן מרובה ור' זירא תירץ שבמקום שהשיירות מצויות לא יחזיר ואם אינן מצויות יחזיר, יש אומרים שרק בלא הוחזקו יחזיר כרבה, ויש אומרים שגם בלא הוחזקו לא יחזיר ולא כרבה, ולרבה מובן שהוא הקשה ממשנה בגיטין על משנה בב"מ אך מדוע ר' זירא לא הקשה מהמשנה בב"מ ויש לומר שלר' זירא לא היה קשה מב"מ שלא כתוב שאמר תנו נותנים אפילו בזמן מרובה שיתכן שנותנים כמו אצלינו רק לאלתר.

ר' ירמיה אומר שמחזירים גט רק כשאומרים העדים לא חתמנו מעולם אלא על גט אחד של יוסף בן שמעון והחידוש הוא שלא חוששים שהיתה חתימת ידי עדים אחרים בדיוק כשמים, ורב אשי מתרץ שמחזירים גט רק כשאומר שיש נקב בצד אות פלונית שזה סימן מובהק וסתם נקב הוא סימן שאינו מובהק ויש להסתפק אם סימנים דאורייתא או מדרבנן ולכן לא ניתן להחזיר גט בסימן שאינו מובהק.

לרבה בר בר חנה אבד גט בבית המדרש והוא אמר שיש לו בו סימן או טביעות עין והחזירו לו והוא אמר שאינו יודע אם החזירו בגלל הסימן שהם סברו שסימנים דאורייתא או בגלל שהיה לו בו טביעות עין וזה מועיל רק בת"ח אבל לא בשאר אנשים.

אם לא מצא את הגט לאלתר הוא פסול ור' נתן מפרש בשיעור שלא לאלתר שעברה שיירה וחנתה, ור"ש בן אלעזר אומר ששיעורו כדי שיעמוד אדם ויראה שלא עבר שם אדם נוסף ויש אומרים שלא שהה שם אדם, ורבי אומר כדי שיעור כתיבת גט, ור' יצחק אומר כדי שיעור קריאת גט, ואחרים אומרים כדי כתיבה וקריאה, ואפילו שהה אם יש בו סימנים מעידים עליו והיינו שיש נקב בצד אות פלונית, אך לא מעידים על סימני הגוף כגון שהוא ארוך או קצר, ואם מצאו קשור בכיס או בארנק או בטבעת,

דף כח או שמצאו בין כליו כשר אף לזמן מרובה, ולהלכה רב יהודה אומר ששמואל פסק ששיעורו כדי שלא שהה שם אדם, ורבה בר בר חנה אומר בשם ר' יצחק בר שמואל ששיעורו כדי

דף כו ר"ש סובר שבתלה בדעת אביה ורצה האב מקודשת, ואמר רבא שאמנם ר"ש ור' יהודה סוברים שיש ברירה בין תולה בדעת עצמו בין תולה בדעת אחרים ומה שלא חל תרומה בחבית כמו שאמרו לר"מ בברייתא שמא יבקע הנוד ונמצא אוכל טבל למפרע, ואמר ר"מ לכשיבקע אכן זה טבל אך כשעדיין לא נבקע חל תרומה.

משנה סופר הכותב טופס גיטין צריך להניח מקום האיש והאשה והזמן ובשטרי מלוה צריך להניח מקום המלוה והלווה ומקום המעות והזמן ובשטרי מקח יניח מקום הלוקח והמוכר והמעות והשדה והזמן מפני התקנה, ור' יהודה פוסל בכולם ור' אלעזר מכשיר בכולם חוץ מגיטי נשים שכתוב לה לשמה. גמרא רב יהודה אומר בשם שמואל שצריך להניח בטופסי גיטין גם מקום הרי את מותרת לכל אדם וכו"א שעדי מסירה כורתים וצריך כתיבה לשמה, ושמואל צריך לחדש בכל המשניות כר"א שאם היה משמיענו במשנה הראשונה היינו אומרים שרק בכתיבה במחובר זה כר"א אך במשנה שקיום הגט בחותמיו היה ניתן לפרש שזה כר"מ ואם היה משמיענו שם היינו אומרים שמשנתנו לא כר"א שהוא חלק בסיפא של משנתנו, קמ"ל שהרישא של המשנה היא גם כר"א.

בדברי המשנה מפני התקנה ביאר ר' יונתן שהכוונה לתקנת הסופר וכו"א שעדי מסירה כורתים, והיה עדיף לא לכתוב כלל טופס אלא רבנן עשו תקנה לסופרים, ור' יהודה פסל בכולם שהוא גזר טופס משום תורף וגזר שאר שטרות משום גיטין ור"א הכשיר בכולם חוץ מגיטין שגזר טופס משום תורף אך לא גזר שאר שטרות משום גיטין.

לכאורה מדוע אומר ר"א שכתוב וכתב לה הרי זה נאמר רק על התורף ויש לבאר בדבריו משום שנאמר בתורף וכתב לה לשמה לכן גזרו בטופס.

עמוד ב לכאורה קשה שברישא הכשיר שמואל לדעת ר"א לכתוב טופס שלא גזרו יש לומר שזה שני תנאים בדעת ר"א, ר' שבתי מבאר מפני התקנה שלא יהיה קטטה וכו"מ שעדי חתימה כורתים והסופר יכל לכתוב גם תורף אלא שלא תשמע האשה שהסופר כתב ותחשוב שבעלה אמר לו ותעשה עמו קטטה, ורב חסדא אמר בשם אבימי שזה משום תקנת עגונות יש מבארים שזה גם לר"מ והיה ניתן לכתוב גם תורף אלא שחששו שיהיה קטטה ויכעס עליה ויזרוק לה ויעגן אותה, או שזה לדעת ר"א והיה צריך לכתוב גם טופס לשמה אלא שחששו שלעתים הוא צריך לצאת למדינת הים ולא ימצא סופר שיספיק לכתוב לה והיא תתעגן.

המשנה לא חילקה בגט מהאירוסין או בגט מהנישואין ולכאורה הטעם שצריך זמן בגט שלא יחפה על בת אחותו שייך גם מהאירוסין, אך לא שייך את הטעם של פירות שמהאירוסין ממילא אינו אוכל פירות, אמר רב עמרם שהוא שמע שעולא אמר טעם משום תקנת ולד ולא הבין דבריו אך כששמעתי את הברייתא שאם אמר תנו גט לארוסתי לכשאכניסנה אגרשנה אינו גט והסביר עולא שלא יאמרו שהגט קודם לבנה וא"כ גם בגט מהאירוסין שייך טעם זה שלא יאמרו גיטה קודם לבנה.

ר' זירא אמר בשם ר' אבא בר שילא בשם רב המנונא סבא בשם רב אדא בר אהבה בשם רב שהלכה כר"א וקרא רב על ר"א שהוא טובינא דחכימי, ולכאורה זה נאמר גם בשאר שטרות, אך קשה שרב פפי אמר בשם רבא ששטר קיום של הדיינים שנכתב קודם שיעידו עדים על חתימת ידם פסול כי זה נראה כשקר וא"כ בכל שטרות זה נראה כשקר, אך יש לומר כר"נ שאמר שר"מ מכשיר גם בשטר שנמצא באשפה כי העיקר שהחתימה היא כראוי ורבנן חלקו עליו רק בגיטי נשים שצריך לה לשמה אך בשאר שטרות מודים לו כמו שאמר ר' אסי בשם ר' יוחנן שאין להלוות שוב

שלא עבר שם אדם ולא אמרו הלכה כר"ש או כיש אומרים משום שיש שהפכו את שמות התנאים.

אם מצא את הגט בחפיסה או דלוסקמא אם מכירו כשר רבה בר בר חנה מבאר שחפיסה היא חמת קטנה, ודלוסקמא היא שק של זקנים.

משנה מי שהביא גט והניח את הבעל זקן או חולה נותן לאשה בחזקת שבעלה קיים, בת ישראל שהיא נשואה לכהן ובעלה הלך לחו"ל יכולה לאכול בתרומה בחזקת שבעלה קיים וכן מי ששלח חטאת מחו"ל מקריבים אותה בחזקת שהוא קיים. **גמרא** רבא אומר שכ"ז בזקן שלא הגיע לגבורות ובסתם חולה שרוב חולים לחיים, אך בזקן שהגיע לגבורות או גוסס שרוב גוססים למיתה אין חזקה שהוא קיים, ואביי מקשה מברייתא שהמביא גט והניחו זקן אפילו בן מאה נותן לה בחזקת שהוא קיים, ונשאר בתיובתא, או שניתן לחלק שזקן בן מאה הוא בחזקת קיים שכיון שהפליג הפליג, ואביי הקשה על משנתנו שמי שאמר הרי זה גיטך שעה אחת קודם מותי אסורה לאכול בתרומה מיד שמא ימות, אמר לו רבה שאין להקשות מתרומה לגיטין כי היא יכולה לאכול חולין אך בגט לעולם אין לחשוש למיתה שא"כ בכל שולח גט תחשוש למיתה, אך הקשה אביי מהמשנה שאומרת שאשה שבעלה הלך לחו"ל יכולה לאכול תרומה בחזקת שהוא קיים ובהרי זה גיטך שעה אחת קודם מותו אסורה מיד לאכול בתרומה, ורב אדא בר רב יצחק מחלק ששם הוא אסר שעה אחת קודם מותו ויש לחשוש לכך בכל שעה שהיא, ורב פפא מקשה מי אמר שהוא ימות קודם שמא היא תמות קודם, ואביי מתרץ שהברייתא שאסורה בתרומה מיד היא כר' יהודה ומשנתנו כר"מ שנחלקו בלוקח יין מבין הכותים שאומר ב' לוגין שאני עתיד להפריש הן תרומה ועשרה מעשר ראשון ותשעה מעשר שני ומחלל ולר"מ יכול לשתות מיד, ור' יהודה ר"ש ור' יוסי אוסרים, **עמוד ב** ורבא מחלק שלש מאות מת לא חוששים ולשמא ימות חוששים, ורב אדא בר מתנה מקשה לרבא שבנוד זה כשמא ימות ובכ"ז חולקים ר"מ ור' יהודה, ורב יהודה מדסקרתא מחלק שבנוד יכול למסרו לשומר לכן הקל בו ר"מ, ורב משרשיא מקשה שהשומר צריך שומר אלא אמר רבא שלשמא מת לא חוששים, אך שמא ימות זה תלוי במחלוקת תנאים.

לכאורה אין ניתן לשלוח חטאת ממדינת הים הרי צריך סמיכה ורב יוסף מעמיד בקרבן נשים שלא צריך לסמוך ורב פפא מתרץ שמדובר בחטאת העוף שאינה טעונה סמיכה והמשנה חידשה בגט שלא חששו שמת כי אין אפשרות אחרת והיינו אומרים שבתרומה אסורה כי היא יכולה לאכול חולין ואם היה כתוב תרומה היינו אומרים שבחטאת העוף מספק לא נכניס חולין לעזרה, קמ"ל שמקריבים בחזקת שהוא קיים.

משנה ר"א בן פרטא אמר ג' דברים לפני חכמים והם קיימו את דבריו: עיר שנכנסה במצור וספינה שמיטרפת בים והיוצא לידון הם בחזקת קיימים, אך עיר שכבר נכבשה וספינה שאבדה בים והיוצא לההרג נותנים עליהם חומרי חיים וחומרי מתיים שבת ישראל לכהן לא תאכל בתרומה ובת כהן שנשואה לישראל לא תחזור לתרומת אביה. **גמרא** רב יוסף אומר שיוצא ליהרג מדובר בב"ד של ישראל אך בב"ד של עכו"ם הוא בחזקה שמת כי אחר שנגמר דינו להריגה הורגים אותו מיד, ואביי מקשה שגם בב"ד של עכו"ם מקבלים שוחד אחר גמר דין, אמר לו רב יוסף שהם לוקחים שוחד רק קודם שנחתם פורסי שנמא והיינו הפסק דין ואילו אח"כ אינם לוקחים שוחד, ויש להקשות שכתוב בברייתא שאם אמרו עדים שנחתם גזר דינו של פלוני בב"ד פלוני ופלוני ופלוני עדין ניתן להרגו א"כ גם בישראל לא חוששים שמצאו לו זכות אח"כ ויש לחלק ששם מדובר בבורח ולכן לא חששו שהשתנה פסק הדין, ויש להקשות מברייתא שאם שמע שב"ד של ישראל אמרו פלוני מת ע"י מלקות או נהרג במיתה בב"ד יכולים להשיא אשתו אך אם שמע מקומנטריסין ממונים של עכו"ם שאיש פלוני מת או נהרג לא ישיאו את אשתו, ואין לומר שמת או נהרג הכוונה ממש שא"כ אין הבדל בין עכו"ם לישראל וודאי תנשא אשתו שהרי גם לעכו"ם מאמינים במסיח לפי תומו, אלא

מת הכוונה שהוא יוצא למות וכן נהרג, וכתוב שבב"ד של ישראל מעידים ולא חששו שמצאו לו זכות, ויש לומר שמת או נהרג הכוונה ממש ובכ"ז מאמינים רק לישראל ולא לעכו"ם שמאמינים לו במסיח לפי תומו רק בדבר שאינו שייך בו אך בדבר שהוא שייך בו לא מאמינים לו כי הם עשויים להחזיק את שרקם, וללישנא בתרא רב יוסף אמר שרק בב"ד של עכו"ם לא מתירים את אשתו,

דף כט אך בב"ד של ישראל כיון שנגמר דינו למיתה הם לא מענים את דינו והוא ודאי מת מיד, ואביי מקשה שגם בב"ד של ישראל נחשוש שראו לו זכות, ויש לומר ששומעים זכות רק קודם גמר דין אך לא אחר גמר דין, ולכאורה יש הוכחה לכך מהברייתא שאם עדים מעידים שנגמר דינו של פלוני בב"ד פלוני ניתן להרגו ולא חששו שראו לו זכות אח"כ ויש לדחות ששם מדובר בבורח, ולכאורה יש להוכיח ממי ששמע מב"ד של ישראל שאומרים שפלוני מת או נהרג משיאים את אשתו אך אם שמע מממונים של עכו"ם שפלוני נהרג לא משיאים את אשתו ואם הכוונה ששמע שמת ממש מדוע לא ישיאו גם בעכו"ם הרי הוא נאמן במסיח לפי תומו אלא מדובר ביוצא למות ורק בב"ד של ישראל משיאים כי הם לא רואים יותר זכות, ויש לדחות שמדובר ששמע שמת כבר ובכ"ז בעכו"ם לא נאמן שהוא נאמן במסיח לפי תומו רק בדבר שאינו שייך בו אך בדבר שהוא שייך בו אינו נאמן שהוא אומר כך להחזיק את שקרו.

משנה מי שהביא גט בא"י וחלה יכול לשלחו ביד אחר אך אם אמר לו טול לי עבורה חפץ פלוני לא ישלח ביד אחר שיכול לומר אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר. **גמרא** רב כהנא אומר שכל אונס זה כחלה והחידוש הוא שלא נאמר שגם בלא אונס יכול לשלוח ביד אחר ומה שכתוב חלה זה רק אורחא דמילתא, קמ"ל שרק באונס, ולכאורה אם אמר המשלח הולך ישלח גם בלי שחלה ואם אמר את הולך א"כ גם בחלה לא ישלח וכרשב"ג בברייתא, שכשאמר הולך גט לאשתי יכול לשלוח ביד אחר ואם אמר את הולך לא ישלח ביד אחר ורשב"ג סובר שאין השליח עושה שליח ובכל מקרה לא ישלח אף באונס, וניתן לפרש במשנה כת"ק ומדובר שאמר הולך ורק בחלה, או שגם באת הולך יועיל בחלה, או שהמשנה כרשב"ג והוא מודה בחלה, ולכאורה יש להקשות מברייתא שאם אמר לשנים תנו גט לאשתי או שאמר לשלושה כתבו ותנו גט לאשתי יכתבו ויתנו ומשמע שרק הם ולא שלוחם, אביי מחלק שבכתיבה לא ישלחו כי אין הבעל רוצה להתבזות אך בגט ששולח הוא לא מקפיד על בזיונו, ורבא מבאר שכתובה זה מילי שלא נמסרים לשליח, והנ"מ ביניהם בשליח מתנה שזה מילי אך אין בזה בזיון, ונחלקו בזה רב ושמואל שלרב מתנה היא כגט ולשמואל אינה כגט.

המשנה אומרת שבאמר טול חפץ פלוני ממנה לא ישלח ביד אחר, אמר ר"ל שרבי שנה כאן שהשואל לא רשאי להשאל והשוחר לא רשאי להשכיר, אמר ר' יוחנן שזה פשוט וגם התינוקות יודעים את זה, אלא יש מקרה שגם בגט לא שולחים כגון שאמר לו אל תגרשנה אלא בבית לא יגרש בעלייה או שאמר לו תן לה דוקא בימין ולא בשמאל, ולכו"ע אם היא יוצאת לקראתו ונותנת לו חפץ ואח"כ היא נוטלת את הגט זה גט גמור ונחלקו **עמוד ב** כשאמר לו קח ממנה חפץ ואח"כ תן לה את הגט והוא נתן לה הגט ואח"כ נטל ממנה החפץ, שלר' יוחנן פסול בו וכ"ש בשלוחו, ולר"ל כשר בשלוחו וכ"ש שכשר בו.

משנה מי שהביא גט ממדינת הים וחלה יעשה שליח בב"ד ויאמר בפניהם בפני נכתב ובפני נחתם והשליח האחרון לא צריך לומר כך אלא אומר שליח בב"ד אני. **גמרא** החכמים אמרו לאבימי בר רב אבהו שישאל את אביו האם השליח של השליח יכול לעשות שליח או לא, אמר לו שאין להסתפק בשליח שהרי המשנה אומרת אין השליח האחרון ולא כתוב השני וא"כ ודאי יכול לשלוח, אך יש להסתפק אם שולח רק בב"ד או גם בפני עצמו, אמרו לו שבזה לא הסתפקו כי המשנה אומרת שאומר שליח בב"ד אני, ור"נ בר יצחק אומר שהשאלה היתה אם שליח של השליח יכול לשלוח בב"ד, ור' אבהו אמר שמדוע אין לכם ספק אם יכול לשלוח. אמרו לו שמדויק מהמשנה שאומרת אין השליח האחרון

ומשמע שיכול לשלוח, והספק הוא אם צריך דוקא בב"ד, אמר ר' אבהו שגם בזה אין להסתפק כי כתוב אלא אומר שליח ב"ד אני, ורבה אמר ששליח שבא"י יכול לשלוח כמה שלוחין, ואמר רב אשי שאם ביטל את השליח הראשון בטלו כולם, ואמר מר בר רב אשי שאביו אמר את זה בצעירותו כי זה פשיטא שאם מת הבעל בטלו כולם שכולם באים מכוחו.

אדם אחד שלח גט לאשתו ואמר השליח שאינו מכירה אמר לו תן את הגט לאבא בר מניומי שהוא מכירה והוא יתן לה, ולא מצא אותו אך ראה שר' אבהו ור' חנינא בר פפא ור' יצחק נפחא יושבים ולפניהם ישב רב ספרא והם אמרו לו מסור דברך לפנינו שכשיבא אבא בר מניומי הוא יתן לה אמר להם רב ספרא שהוא שליח שלא ניתן לגירושין, והתביישו אמר רבא שרב ספרא קיפח ג' חכמים סמוכים אמר לו רב אשי שבמה הוא קיפחם שהרי הבעל לא אמר אבא בר מניומי ולא אתה, וללישנא בתרא רבא עצמו אמר שרב ספרא קיפח אותם בטעות, ורב אשי אמר לו מהי הטעות אמר לו רבא שהוא אמר לו שאבא בר מניומי ולא אתה.

אדם אחד שלח גט לאשתו ואמר לשליח שיתנו לה אחר ל' יום והוא נאנס בתוך הל' יום ובא לפני רבא ורבא אמר שהטעם שבחלה יכול לשלוח אחר כי זה אונס וגם כאן יועיל שישלח אחר, ואמר לו רבא מסור דברך לפנינו שאחר ל' יום נעשה שליח שיתנו לה ושאל תלמיד אחד שזה שליח שלא ניתן לגירושין כרגע, אמר רבא שכיון שאחר ל' יום הוא יכול לגרשה זה נקרא ניתן לגירושין, אך לכאורה יש לחשוש שהוא התפייס עמה ששנינו שאם אמר מעכשיו אם לא באתי מכאן ועד י"ב חדש ומת בתוך י"ב חדש זה גט והקשו על זה שנחשוש שפייסה ואמר רבה בר רב הונא שאביו אמר בשם רב שהוא אמר שהיא נאמנת עליו לומר שלא בא ורבא התבייש, אח"כ התברר שהיא היתה ארוסה אמר רבא שרק בנשואה חששו שפייס ולא בארוסה.

דף ל רבא אומר שיש להסתפק האם בב"ד ממנים שליח דוקא בפני השליח הראשון או לא, אח"כ פשט רבא שהם ממנים בין בפניו בין שלא בפניו.

אדם אחד התנה בגט שאם לא אבא עד ל' יום יחול הגט ובא תוך ל' יום ולא יכל לעבור את המים ואמר ראו שבאתי ראו שבאתי ואמר שמואל שלא נקרא שבא.

אדם אחד התנה בגט שיחול אם לא יפייסנה תוך ל' יום וניסה לפייסה ולא הצליח אמר רב יוסף וכי נתן לה תרקיב דינרים כדי לפייסה וא"כ אין זה נקרא פיוס, וללישנא בתרא רב יוסף אמר וכי הוא צריך לתת לה תרקיב דינרים לפייסה הרי הוא הלך לפייסה וזה כמ"ד יש אונס בגיטין, ולישנא קמא כמ"ד שאין אונס בגיטין.

משנה אדם שהלוה מעות לכהן ולוי או עני כדי שיפריש עליהם בחלקם הוא יכול להפריש עבורם בחזקת שהם קיימים ולא חושש שמת הכהן או הלוי או שהעשיר העני, ואם מתו צריך ליטול רשות מהיורשים אך אם הלוח בפני ב"ד לא צריך ליטול רשות מהיורשים. **גמרא** לכאורה איך מפריש עבורם וזה לא בא לידיהם, רב מעמיד במכירי כהונה ולוייה, ושמואל אומר שמדובר שמזכה להם ע"י אחרים, ועולא אומר שזה כר' יוסי שעשו את שאינו זוכה כזוכה, ועולא ושמואל לא העמידו כרב שלא כתוב שמדובר במכירים, ורב ועולא לא העמידו כשמואל שלא כתוב שזיכה, ורב ושמואל לא העמידו כעולא שלא רצו להעמיד כדעת יחיד.

מי שמלוה מעות לכהן לוי ועני להפריש עליהם מחלקם יכול להפריש בחזקת שהם קיימים ויכול לפסוק עמם כשער הזול ולא חושש שזה ריבית ושביעית לא משמטת אותו ואינו יכול לחזור בו ואם התיאשו הבעלים לא יפריש עליהם שאין מפרישים על האבוד, והחידוש שפוסק כשער הזול שגם בלא פסק זה כפסק ואין בזה ריבית שבדבר שכשאינו לו אינו נותן גם כשיש לו אין בו ריבית, ושביעית לא משמטת כי אין בזה לא יגוש שאינו יכול לתובעו, ואמר רב פפא שרק בבעל הבית שהתנה עם כהן לא יכול לחזור אך כהן שהתנה שיקח מבעל הבית יכול לחזור, כמו ששנינו שאם נתן מעות ולא משך פירות יכול לחזור בו.

בנתיאשו הבעלים לא יפריש החידוש הוא שאף שהתיבש כבר בקנה לא נאמר שזה לא אבוד, קמ"ל שזה יאוש גמור.

ר"א בן יעקב אומר שמי שהלוה מעות לכהן ולוי בב"ד ומתו יכול להפריש עליהם בחזקת אותו השבט, וכן לעני שמת יכול להפריש בחזקת עניי ישראל, ור' אחי אומר בחזקת עניי עולם **עמוד ב** והנ"מ ביניהם בעניי כותים שיכול להפריש לצרכם, אם העשיר העני לא יפריש עליו אך זכה במה שבידו ומה שעשו תקנה למיתה ולא למקרה שהעשיר, שמצוי יותר מיתה ממה שעני יעשיר, ואמר על זה רב פפא שאם אמרו לך חברך מת תאמין, אך אם אמרו שחברך העני העשיר אל תאמין.

כשמת צריך ליטול רשות מהיורשים, רבי אומר יורשים שירשו ולכאורה אין יורשים שלא יורשים, ומבאר ר' יוחנן שרק כשירשו קרקע משלמים חובות ולא כשירשו כספים, ולר' יוחנן אם הוריש קרקע כמלא מחט נוטל הבעל חוב רק במלא מחט ואם השאיר מלא קרדום מקבל רק כך, ור' יוחנן אומר שגם בהניח כמלא מחט נוטל כמלא קרדום כמו המעשה בקטינא של אב"י שטרפו כמה פעמים.

ישראל שאמר ללוי מעשר יש לך בידי לא חוששים לתרומת מעשר שבו אך אם אמר כור מעשר יש לך בידי חוששים לתרומת מעשר שבו, ומבאר אב"י שאם אמר מעשר יש לך בידי וקח דמיו לא חושש שעשאו תרומת מעשר על משהו אחר, אך אם אמר כור מעשר יש לך בידי וקח דמיו חוששים שעשאו תרומת מעשר על משהו אחר, ויש להקשות שלא עוסקים כאן ברשעים שיעשו תרומת מעשר מדמים, ומבאר רב משרשיא בר רב אידי שמדובר שאמר ישראל ללוי שיש לך בידי מעשר וקח דמיו ולא חושש שאביו עשאו תרומת מעשר על מקום אחר, אך אם אמר כור מעשר יש לאביך בידי וקח דמיו חוששים שאביו עשאו תרומת מעשר על מקום אחר, ויש לדחות שלא חשדו שחבר יתרום שלא

מהמוקף, ומבאר רב אשי שישראל אמר ללוי שאמר לי אבי שיש מעשר שלך או של אביך בידי חוששים שיש בו תרומת מעשר כיון שאין זה דבר קצוב לא תקנו בעל הבית, אך אם אמר כור מעשר יש לך או לאביך בידי לא חוששים שיש בו תרומת מעשר כיון שזה דבר קצוב תקנו כבר בעל הבית, ויש להקשות וכי יש לבעל הבית לתרום תרומת מעשר משל הלוי, יש לומר שזה כדעת

אבא אלעזר בן גמלא שלמד מהפסוק ונחשב לכם תרומתכם, **דף** לא שמדובר בב' תרומות תרומה גדולה ותרומת מעשר וכמו שתרומה גדולה נטלת באומד ומחשבה, כך תרומת מעשר נטלת באומד ומחשבה וכמו שבעל הבית יכול לתרום תרומה גדולה כך הוא יכול לתרום תרומת מעשר.

משנה מי שהניח בביתו פירות להפריש עליהם תרומות ומעשרות או שיש לו מעות לחלל עליהם מעשר שני יכול להפריש בחזקת שהם קיימים ואם אבדו, לר"א חושש למה שהפריש עליהם במעת לעת האחרונים, ולר' יהודה בודקים את היין בג' פרקים בזמן הקדים של מוצאי החג, בזמן הוצאת סמדר, ובזמן כניסת מים בבוסר. **גמרא** ר' יוחנן מבאר שחוששים למעת לעת של הזמן שבדק ור"א בן אנטיגנוס אמר בשם ר"א בר ינאי **עמוד ב** שחושש כל הימים עד מעת לעת שהניחם, ולמ"ד מעת לעת של בדיקה מובן שכתוב מעת לעת, אך למ"ד מעת לעת של הנחה צריך היה לומר עד מעת לעת, ונשאר בקושיא.

ר' אלעזר אמר שחביריו חולקים על דעת ר"א במשנה ששנינו שמקוה נמדד ונמצא חסר מטמאים את כל הטהרות שנעשו על גביו למפרע בין ברה"ר ובין ברשות ביחיד ולכאורה זה פשיטא, ויש לומר שר' אלעזר מחדש שלא נאמר שלמפרע הכוונה רק מעת לעת.

ר' יהודה אמר בזמן הקדים של מוצאי החג, ויש לפרש שזה רק כשהגיע תקופת תשרי אך אם זה עדיין תקופת תמוז לא בודקים. **ר' יהודה** אמר שבג' פרקים בודקים את התבואה לפני הזרע ובשעת הזרע ובפרוס הפסח, ובג' פרקים מוכרים את היין בפרוס הפסח ובפרוס עצרת ובפרוס החג, ושמן מעצרת ואילך, ורבא או רב פפא אמרו שהנ"מ לשותפים שאחד יכול למכור לא מדעת חבירו, ומכאן ואילך אומר רבא שכל יום זה זמנו למכור.

כתוב אצל יונה ויהי בזרוח השמש וימן אלוקים רוח קדים חרישית, ומבאר ר' יהודה שבשעה שהיא מנשבת היא עושה תלמים בים, ומקשה רבה א"כ מדוע כתוב ותך השמש על ראש יונה ויתעלף, ורבה מבאר שכשהיא מנשבת היא משתיקה את כל הרוחות מפניה, ועל זה נאמר אשר בגדיך חמים בהשקט ארץ מדרום, ובאר רב תחליפא בן רב חסדא בשם רב חסדא מתי בגדיך חמים בעת שהשקט ארץ מדרום שהרוח משתקת כל הרוחות מפניה.

רב הונא ורב יהודה ישבו והתקרב גניבא אצלם אמר אחד לחבירו נקום מפניו שהוא בר אוריין אמר לו השני האם נקום מפני בר מחלוקת, ובינתיים הוא הגיע אליהם ושאל אותם כמה אתם עוסקים אמרו לו שעוסקים אנו ברוחות, אמר להם שרב חנן בר רבא אמר בשם רב שד' רוחות מנשבות כל יום ועם כולם מנשבת רוח צפונית ובלעדיה אין העולם מתקיים אפילו שעה אחת ורוח דרומית היא הקשה מכולם ולולא שיש מלאך כנף שמעמידה העולם כולו יחרב ממנה, שכתוב המבינתך יאבד נץ יפרוש כנפיו לתימן.

רבא ור"נ בר יצחק ישבו והתקרב לעברם ר"נ בר יעקב כשהוא לבוש סרבל מכרתי שדומה לתכלת ורבא פנה אליו ואילו ר"נ בר יצחק לא פנה אליו שאמר שהוא מאנשי ריש גלותא ורבא צריך להם ואילו הוא אינו צריך להם וכשהתקרב אליהם ראה ר"נ בר יצחק שהוא ר"נ בר יעקב וגילה את זרועו מהחוס ואמר שהשידה מנשבת ואמר לו רבא שרב אמר שאשה מפילה בו, ושמאל אמר שאפילו מרגלית שבים מרקיבה בו, ור' יוחנן אמר שאפילו שכבת זרע שבמעי אשה מסרחת בו, ואמר ר"נ בר יצחק שכולם למדו מהפסוק כי הוא בין אחים יפריא יבא קדים רוח ה' ממדבר עולה ויבוש מקורו, יבוש מקורו זה מקורה של אשה שמפילה, יחרב מעינו זה שכבת זרע שבמעי אשה, הוא ישסה אוצר כל כלי חמדה זה המרגלית שבים, ואמר רבא שזה מבני סורא שמדייקים פסוקים, ורבא מבאר בפסוק כי הוא בין אחים יפריא,

דף לב שאפילו הבית יד של המעדר מתרפה מהרוח קדים, ורב יוסף אומר שאפילו יתד שבדופן מתרפה, ורב אחא בר יעקב אומר שאפילו קנה שארוג בכפיפה מתרפה.

פרק השולח גט

משנה מי ששלח גט והגיע לשליח או ששלח אחריו שליח ואמר לו שהגט שנתן לו בטל הוא בטל ואם הלך קודם לאשתו או ששלח שליח אליה ואמר לה שהגט ששלח לה בטל הרי הוא בטל, אך אחר שהגיע הגט לידה אינו יכול לבטל, בתחילה היה עושה ב"ד ומבטל בפניהם ור"ג הזקן תיקן שלא יעשו כך מפני תיקון העולם. **גמרא** לא כתוב במשנה והגיעו אלא והגיע בשליח משמע אפילו שפגש בו ממילא ולא אומרים שהוא מתכוון לצער את אשתו, אך לפ"ז מדוע צריך לכתוב או ששלח אחריו שליח והיינו שהוא התכוון לכך, ויש לומר שיש בזה חידוש שלא נאמר ששליחות השני לא טובה יותר מהשליח הראשון, קמ"ל שהיא כן מבטלת, והחידוש בקידם אצל אשתו שלא נאמר שכשהוא אומר לה עצמה הוא לא מתכוון לבטל אלא רק לצערה, קמ"ל שחל הביטול ובמה שכתוב או ששלח אליה שליח החידוש הוא שלא נאמר שהוא עצמו אינו טורח להגיע אליה אם אין מתכוון לביטול גמור אך שליח שאין לו טירחה יתכן לומר שהוא סתם מתכוון לצערה, קמ"ל שחל הביטול, אך קשה במה שכתוב שאם הגיע הגט לאשה אין יכול לבטלו שזה פשיטא, ויש לומר שמדובר שהוא מחזור לבטלו והיה מקום לומר שכשהגיע אליה יתבטל שהתברר למפרע שדעתו היתה לבטלו, קמ"ל שאי אפשר לבטל אחר שהגיע הגט לאשה.

אם אמר ביטול בלשון בטל הוא או שאמר אי אפשרי בו חל הביטול, אך אם אמר אינו גט לא אמר כלום, ומשמע שלשון בטל הוא הכוונה להבא שיתבטל, אך לכאורה יש להקשות מדברי רבה בר איבו בשם רב ששת או שרבה בר אבבה אמר שמקבל מתנה שאמר אחר שהמתנה הגיעה אליו מתנה זו מבוטלת או אי אפשרי בה לא אמר כלום ואם אמר בטלה היא או שאמר אינה מתנה דבריו קיימים, משמע שבטל הכוונה מעיקרא, ומבאר אביי **עמוד**

ב שניתן לבאר בטל בשתי לשונות ולגבי גט הוא מתכוון ללשון שמועילה לבטל ולגבי מתנה הוא מתכוון ללשון שמועילה.

אביי אומר ששליח מתנה הוא כשליח הגט ונ"מ שאם אמר לו הולך זה לא כאמר לו זכה עבור פלוני, ורבינא מצא את ר"נ בר יצחק שנשען במעבר הדלת והוא הסתפק במקרה שאמר בטל ולא אמר הוא אם מועיל לבטלו ונשאר בתיקו.

רב ששת אמר ויש ששנו את זה בברייתא שאם אמר גט זה לא יועיל לא יתיר לא יעזיב לא ישלח לא יגרש יהא חרס יהא כחרס זה ביטול, אך אם אמר אינו מועיל אינו מתיר אינו מעזיב אינו משלח אינו מגרש חרס הוא כחרס הוא אינו ביטול, והסתפקו במקרה שאמר הרי הוא כחרס, ורבינא אמר לרב אחא בר רבא או שרב אחא בר רבא אמר לרב אשי שזה לא שונה מאם אמר הרי הוא הקדש הרי הוא הפקר שזה חל.

לדעת ר"נ יכול לחזור ולגרש בגט שביטלו, לרב ששת אינו יכול לחזור ולגרש בו והלכה כר"נ, אך קשה שהרי לענין מקדש אחר ל' פוסקים כר' יוחנן שיכול לבטל תוך ל', ויש לחלק ששם זה דיבור שיכול לבטל דיבור אך כאן אמנם הוא יכול לבטל את שליחות השליח, אך הגט עצמו שזה מעשה אינו מתבטל.

לר"נ ביטול הגט בפני שנים שגם שנים זה נקרא ב"ד, ולרב ששת דוקא בפני ג' שרק ג' נקראים ב"ד.